

(ve de la revista "El Comunista" nº67 i 68)

"L'organització en partit que permet a la classe ser veritablement tal i viure com a tal, es presenta com **un mecanisme unitari en el qual els diversos «cervells» (no només per cert els cervells, sinó també altres òrgans individuals) absorbeixen tasques diverses segons les aptituds i potencialitats, tots al servei d'un objectiu i d'un interès que progressivament s'unifica cada vegada més íntimament «en el temps i en l'espai» (aquesta còmoda expressió té un significat empíric i no transcendent). No tots els individus tenen doncs el mateix lloc i el mateix pes en l'organització: en la mesura que aquesta divisió de tasques es realitza segons un pla més racional (i el que val avui per al partit-classe, serà demà per a la societat), està perfectament exclòs que qui es troba més amunt graviti com a privilegiat sobre els altres. La nostra evolució revolucionària no va cap a la desintegració, sinó cap a la connexió cada vegada més científica dels individus entre si.**

Ella és antiindividualista en la mesura que és materialista; no creu en l'ànima o en un contingut metafísic i transcendent de l'individu, sinó que insereix les funcions d'aquest en un quadre col·lectiu, creant una jerarquia que es desenvolupa en el sentit d'eliminar cada vegada més la coerció, substituïnt-la amb la racionalitat tècnica. El partit és ja un exemple d'una col·lectivitat sense coercions." (Lenin en el camí de la revolució, 1924).

Començant pel final, busquem el ciment organitzatiu de la nostra disciplina no en la coerció (recordi's el caràcter voluntari de l'adhesió al Partit), sinó en el compromís militant col·lectiu en la consecució d'un mateix fi, inserint les funcions de cada membre del partit en una estructura organitzativa que distribueixi racionalment les tasques per a orientar la nostra activitat i resultats cap a aquest fi. Per a l'organització i execució d'aquest treball col·lectiu, així com per a la distribució de les tasques, el Partit realitza reunions freqüents en cada secció i també reunions generals i regionals, de caràcter internacional. Aquest treball es desenvolupa de manera antiindividualista, no personalista, anònima. Cap company està exempt del treball militant en totes les seves manifestacions i ningú gravita com un privilegiat sobre els altres. Si hi ha companys que tenen la capacitat o estan en posició d'assumir tasques de major responsabilitat serà perquè seran els que millor puguin ordenar un treball i pensament que no és seu sinó del partit i perquè assumiran els majors sacrificis i el major compromís amb la causa per la qual lluitem. La concepció de l'oportunisme és que els dirigents viuen de l'organització, la concepció militant del marxisme és que tots vivim pel Partit i per la revolució comunista.

"Els dirigents i el dirigent són aquells i aquell que millor i amb millor eficàcia ordenen el pensament i volen la voluntat de la classe; construccions tan necessàries com actives de les premisses que ens donen els factors històrics. Lenin va ser un cas eminent i extraordinari d'aquesta funció, per intensitat i extensió d'aquesta. Per molt meravellós que sigui seguir l'obra d'aquest home amb la finalitat d'entendre la nostra dinàmica col·lectiva de la història, nosaltres no admitem que la seva presència condicionés el procés revolucionari al cap del qual li hem vist, i encara menys que la seva desaparició detingui a les classes treballadores en el seu camí." (Lenin en el camí de la revolució, 1924).

En definitiva, encara que en la distribució de les tasques

nosaltres tinguem en compte aptituds i potencialitats diverses, encara que hi hagi companys la comprensió, possibilitats, compromís i esperit de sacrifici dels quals els posi al capdavant de l'organització en determinats moments i per a determinades tasques, nosaltres mai admitem que el procés revolucionari pugui dependre del fet que Fulanito o Menganito estiguin presents o, pitjor, que siguin "democràticament triats".

"Aquests elements generals de la qüestió mostren que ningú millor que nosaltres està per sobre del significat banal de l'igualitarisme i de la democràcia «numèrica». Si nosaltres no creiem en l'individu com a base suficient d'activitat, quin valor pot tenir per a nosaltres una funció del número brut dels individus? Què pot significar per a nosaltres democràcia o autocràcia? Ahir teníem una màquina de primeríssim ordre (un «campió d'excepcional classe», dirien els esportistes) i això podríem col·locar-ho a l'àpex suprem de la piràmide jeràrquica: avui aquest no existeix, però el mecanisme pot continuar funcionant amb una jerarquia una mica diferent en la que a l'àpex hi haurà un òrgan col·lectiu constituït, s'entén, d'elements escollits. La qüestió no es planteja per a nosaltres amb un contingut jurídic, sinó amb un problema tècnic no prejutjat per sil·logismes de dret constitucional o, pitjor encara, natural. No existeix raó de principi perquè en els nostres estatuts s'escrigui «dirigent» o «comitè de dirigents».

I d'aquestes premisses parteix una solució marxista de la qüestió de l'elecció: elecció que fa més que res, la història dinàmica del moviment i no la banalitat de consultes electives. Preferim no escriure a les regles organitzatives la paraula «dirigent», perquè no sempre tindrem en les nostres files una individualitat de la força d'un Marx o d'un Lenin. En conclusió, si l'home, l'«instrument», d'excepció existeix, el moviment l'utilitza: però el moviment viu igualment quan tal personalitat eminent no existeix. La nostra teoria del dirigent està molt lluny de les cretineries amb què les teologies i les polítiques oficials demostren la necessitat dels pontífexs, dels reis, dels «primers ciutadans», dels dictadors i dels duces; pobres marionetes que s'il·lusionen amb fer la història." (Lenin en el camí de la revolució, 1924).

Reiterem doncs que el procés de conformació del Partit i de la seva estructura és un procés de selecció i de maduració material i dialèctic que es deriva de tot el passat d'experiències i d'exercitació del mecanisme unitari del partit. Per a nosaltres el dirigent d'excepció no és una altra cosa que un instrument que el moviment utilitza, però el moviment serà sempre molt més fort quan tal personalitat no sigui necessària. La dependència de la continuïtat de la línia en una sola o varies persones serà sempre una gran debilitat. És per això, que no volem ja cap Lenin més, sinó un moviment que des del centre a la base compregui, assumeixi i defensi un programa invariant. La nostra corrent va pensar sempre que la futura revolució "serà tremenda, però anònima." («Fantasime Carlailliane»).

Hi haurà ocasions en les que tindrem entre nosaltres companys amb aptituds excepcionals i podrem incorporar aquests "instruments" al treball comú, hi haurà ocasions en què ens veurem sotmesos a una repressió que limitarà les nostres possibilitats de comunicació, hi haurà ocasions en què grups de companys fins i tot quedaran aïllats per un temps a causa d'aquesta repressió o per circumstàncies com la guerra. En les múltiples circumstàncies en les quals el Partit haurà de desenvolupar-se i sobreviure en tot el procés que ens separa de la revolució triomfant i fins i tot en la fase posterior de la

dictadura del proletariat, el Partit podrà i haurà d'adaptar la seva estructura organitzativa mantenint el seu caràcter centralitzat i una sòlida disciplina organitzativa si, i només si, es manté com a base inalterable la unitat de doctrina, programa i tàctica, havent expulsat del seu interior qualsevol debilitat democràtica o personalista.

Projecte de Tesis presentat per l'Esquerra al III Congrés del Partit Comunista d'Itàlia (Lyon, 1926)

La següent sèrie de cites forma part de les Tesis de Lyon (1926). El Congrés de Lyon va ser el primer congrés en què la direcció oportunista del Partit Comunista d'Itàlia (la corrent *ordinovista*, encapçalada per Gramsci i Togliatti – el segon posteriorment nomenat ministre de Gràcia i Justícia per la Monarquia italiana – designats a dit des de la Internacional) va obtenir formalment la majoria. Com la va obtenir? Es va prohibir per part de la direcció oportunista que acudissin tota una sèrie de delegats que estaven en la línia de l'Esquerra (la corrent que va fundar i va dirigir el Partit Comunista d'Itàlia fins que la Internacional en procés de degeneració va canviar la direcció aprofitant que el feixisme havia empresonat a una part important de companys). Llavors, es va instituir que els vots dels delegats absents computarien a favor de les propostes de la direcció oportunista. Tan senzill i democràtic com això. Però nosaltres no reaccionarem a aquest cops de mà amb la ingènua reivindicació d'una veritable democràcia. Tal com hem anat desenvolupant es tracta d'entendre com aquests cops de mà estan indissolublement lligats a l'engany democràtic, que es tracta de superar per sempre. Es tracta d'entendre també com les crisis i degeneracions del Partit formal són un fet històric material i que no han depès mai ni han estat evitades mai mitjançant el recompte de vots d'una sessió de congrés, sinó que estan determinades per l'ambient hostil en el qual ha de desenvolupar-se el Partit que és primer producte i només després factor de la història. Les Tesis de Lyon representen un punt d'arribada i un punt de partida, el balanç de l'experiència de la degeneració tàctica i després programàtica de la III Internacional. Com en el cas dels anteriors textos i cossos de tesis, encara que extraguem aquí una sèrie de cites específiques per il·lustrar la qüestió que venim desenvolupant, mereixen i han de ser llegits en la seva integritat, aprehent així la coherència general entre les seves diferents parts.

"2.- Naturalesa del Partit. El procés històric de l'emancipació del proletariat i de la fundació del nou ordre social deriva de la lluita de classes. Tota lluita de classes és lluita política, és a dir, tendeix a desembocar en una lluita per la conquesta del poder polític i la direcció d'un nou organisme estatal. Per consegüent, l'òrgan que condueix la lluita de classes a la seva victòria final és el partit polític de classe, únic instrument possible de la insurrecció revolucionària primer i de govern després. D'aquestes elementals i genials afirmacions de Marx, restablertes en la seva màxima evidència per Lenin, sorgeix la definició del partit com una organització de tots aquells que són conscients del sistema d'opinions que resumeix la tasca històrica de la classe revolucionària i estan decidits a obrir per la seva victòria. Gràcies al partit la classe obrera adquireix la consciència del seu camí i la voluntat de recórrer-lo; per tant, en les successives fases de la lluita, el partit representa històricament a la classe, encara que tingui en les seves files només a una part més o menys gran d'aquesta. Aquesta és la significació de la definició del partit donada per Lenin en el II Congrés Mundial.

*Aquest concepte de Marx i de Lenin es contraposa al concepte, per excel·lència oportunista del partit laborista o obrerista, en el qual participen de dret tots els individus que són proletaris per la seva condició social. Atès que en un partit semblant, encara que d'aparença numèrica més forta, poden i en certes situacions han de prevaldre les directes influències contrarevolucionàries de la classe dominant (representada per la dictadura d'organitzacions i dirigents, que indiferentment poden provenir com a individus del proletariat o d'altres classes), **Marx i Lenin no només han combatut aquest error teòric fatal, sinó que no han dubtat a fer pedaços la falsa unitat proletària per a assegurar, fins i tot en moments d'eclipsi de l'activitat social del proletariat, i encara a través de petits grups polítics que adhereixen al programa revolucionari, la continuïtat de la funció política del partit en la preparació de les tasques successives del proletariat. Aquest és l'únic camí possible per a realitzar en el futur la concentració de la major part possible dels treballadors entorn a la direcció i sota les banderes d'un Partit Comunista capaç de lluitar i de vèncer.***

*Una organització immediata de tots els que econòmicament són treballadors no pot elevar-se fins a les tasques polítiques, és a dir, revolucionàries, doncs cadascun dels grups professionals i locals no sentirà més que impulsos limitats per a la satisfacció d'exigències parcials determinades per les conseqüències directes de l'explotació capitalista. **És només la intervenció al capdavant de la classe obrera d'un partit polític, definit per l'adhesió política dels seus membres, el que realitza la progressiva síntesi d'aquests impulsos particulars en una visió i acció comuna, en la qual els individus i grups arriben a superar tot particularisme, acceptant dificultats i sacrificis per al triomf general i final de la causa de la classe obrera. La definició del partit com a partit de la classe obrera té en Marx i en Lenin un valor històric i finalista, no vulgarment estadístic i constitucional.***

*Tota concepció dels problemes d'organització interna del partit que porti novament a l'error de la concepció laborista del partit revela una greu desviació teòrica, atès que substitueix una visió revolucionària per una visió democràtica, i atribueix més importància als esquemes utòpics de projectes d'organització que a la realitat dialèctica del xoc de les forces de dues classes oposades; ella representa un perill de recaiguda en l'oportunisme. **Respecte als perills de degeneració del moviment revolucionari, i als mitjans per a assegurar la necessària continuïtat de direcció política en els dirigents i militants, no és possible eliminar aquests perills amb una fórmula d'organització.** Encara menys els elimina la fórmula segons la qual només el treballador autèntic pot ser comunista, la qual és desmentida per la immensa majoria dels exemples que la nostra pròpia experiència ens ha subministrat relatiu als individus i als partits. **La garantia contra la degeneració cal buscar-la en una altra part, si no es vol contradir el postulat marxista fonamental: "La revolució no és una qüestió de formes d'organització",** postulat que resumeix tota la conquesta realitzada pel socialisme científic respecte a les primeres elucubracions de l'utopisme.*

Partint d'aquestes concepcions sobre la naturalesa del partit de classe ha de donar-se resposta als actuals problemes contingents relatiu a l'organització interna de la Internacional i del partit." (Tesis de Lyon, 1926).

El text rebla la vella tesi marxista que el proletariat només es constitueix en classe per a si amb la constitució en Partit Comunista, ja enunciada en el Manifest del Partit Comunista (1848). En preguntar-se sobre els mitjans per a evitar la possible degeneració d'aquest partit, es descarta que això sigui possible mitjançant una fórmula d'organització i es recorda el postulat marxista fonamental: *"la revolució no és una qüestió de formes d'organització"*. A continuació, es recordarà que en aquest Partit Comunista és en l'únic en el qual es pot produir la "inversió de la praxi", aconseguint el màxim de consciència i voluntat. Consciència i voluntat que són col·lectives i dels quals **els dirigents són mers instruments i operadors**. En altres textos, l'Esquerra compararà al dirigent comunista amb un conductor de tramvia per oposició a la idea d'una completa llibertat en l'elecció del rumb.

*"3.- Acció i tàctica del Partit. La qüestió de com actua el partit sobre les situacions i sobre les altres agrupacions, òrgans i institucions de la societat en què es mou, és la qüestió general de la tàctica, de la qual s'han d'establir els elements generals en relació amb el conjunt dels nostres principis. En un segon estadi, s'han de precisar les normes d'acció concreta en relació amb cadascun dels grups dels problemes pràctics i amb les successives fases de desenvolupament històric. (...) Només la humanitat proletària -de la qual estem encara lluny- podrà ser lliure i posseir una voluntat que no sigui il·lusió sentimental, sinó la capacitat d'organitzar i dominar l'economia en el més ampli sentit de la paraula. Encara avui la classe proletària -bé que menys que les altres classes- continua estant determinada en els límits de la seva pròpia acció per influències que li són externes; en canvi, **el partit polític és l'òrgan en el qual es concentra, precisament, el màxim de possibilitat de voluntat i iniciativa en tot el camp de la seva acció: no qualsevol partit, per cert, sinó el partit de la classe proletària, el partit comunista, lligat, per dir-ho així, per un fil ininterromput als objectius últims del procés futur. En el partit, aquesta facultat volitiva, així com la seva consciència i preparació teòrica, són funcions col·lectives per excel·lència.***

Respecte a la tasca assignada en el partit mateix als seus dirigents, l'explicació marxista considera a aquests últims com a instruments i operadors a través dels quals es manifesten millor les capacitats de comprendre i explicar els fets, de dirigir i desitjar les accions, però tals capacitats conserven sempre millor el seu origen en l'existència, i els caràcters de l'òrgan col·lectiu. Per consegüent, el concepte marxista del partit i de la seva acció, com ja hem anunciat, rebutja tant el fatalisme (espectador passiu de fenòmens sobre els quals no és capaç d'influir directament), com tota concepció voluntarista en el sentit individual, segons la qual, les qualitats de preparació teòrica, força de voluntat, esperit de sacrifici, en suma, un tipus especial de figura moral i un requisit de "puresa", haurien de ser exigits indistintament a cada militant del partit, el qual quedaria reduït a una elit diferent i superior a la resta dels elements socials que componen la classe obrera. Per part seva, l'error fatalista i de la passivitat conduiria, si bé no a negar la funció i la utilitat del partit, almenys a recolzar-lo sense més en la classe proletària entesa en el sentit econòmic, estadístic. Per tant, cal reafirmar les conclusions assenyalades en la tesi que precedeix sobre la naturalesa del partit, condemnant tant el concepte obrerista com el de l'elit de caràcter intel·lectual i moral: tots dos estan allunyats del marxisme i destinats a trobar-se en la via de la desembocadura oportunista." (Tesis de Lyon, 1926).

Les Tesis de Lyon contenen el següent passatge, vital per a sobreviure sota el pes de la contrarevolució. La condició de la represa revolucionària del proletariat és l'existència d'un Partit que, sense renunciar a les possibilitats d'afirmació coherent que es presentin, sàpiga renunciar a les vies aparentment més fàcils. Conscient de ser factor, però també producte, del desenvolupament històric, el Partit ha d'actuar en el camp de la tàctica dotant-se de normes d'acció precises i respectades, rebutjant falses vies.

*"Cal dir ben alt que, en certes situacions, passades, presents i futures, el proletariat ha estat, està i estarà en la seva majoria, necessàriament, sobre una posició no revolucionària, d'inèrcia i de col·laboració amb l'enemic segons els casos: però que, malgrat tot, **el proletariat continua sent sempre i arreu la classe potencialment revolucionària i depositària del rescabament de la revolució, mentre existeixi en el seu si el partit comunista que, sense renunciar mai a totes les possibilitats d'afirmar-se i de manifestar-se de manera coherent, sap evitar les vies que apareixen més fàcils als efectes d'una popularitat immediata, però que ho desviarien de la seva tasca i privarien al proletariat del punt de suport indispensable de la seva represa.** Sobre aquest terreny dialèctic i marxista, i mai sobre el terreny estètic i sentimental, ha de rebutjar-se la bestial expressió que un partit comunista és lliure d'adoptar tots els mitjans i tots els mètodes. En afirmar que el partit, precisament per ser veritablement comunista, és a dir, sa en els principis i en l'organització, es pot permetre totes les acrobàcies en la maniobra política, s'oblida que **el partit és per a nosaltres, al mateix temps, factor i producte del desenvolupament històric**, i que, davant de les forces d'aquest últim, el proletariat es comporta com una matèria més plàstica encara. El que tindria influència sobre el proletariat no serien les explicacions tortuoses que els dirigents del partit presentarien per a justificar certes "maniobres", sinó els efectes reals que és necessari saber preveure, utilitzant sobretot l'experiència dels errors passats. **Només si se sap actuar en el camp de la tàctica i rebutjar enèrgicament les falses vies amb normes d'acció precises i respectades, el partit podrà preservar-se de les degeneracions, el que mai aconseguirà solament amb credos teòrics i sancions organitzatives.**" (Tesis de Lyon, 1926).*

(continuarà en el número següent)

LLEGEIX, DÓNA SUPORT I DIFÓN LA PREMSA COMUNISTA "EL COMUNISTA"

*****

Per correspondència (sense més dades):
Apartat 52076 - 28080 MADRID - ESPANYA
www.pcielcomunista.org pci@pcielcomunista.org